

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА у месецу децембру 1911. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца децембра прошле године извршено је у Србији:

1. Убистава	13
2. Нехотичних убистава	6
3. Покушаја убистава	23
4. Разбојништва	8
5. Силовања	1
6. Тешких телесних повреда	9
7. Паљевина	49
8. Опасних крађа	109
9. Злонамерних поништаја туђих ствари	8 ¹⁾

Од изложених дела пронађено је:

Убистава	13	или	100·0%
Нехотичних убистава	6	»	100·0%
Покушаја убистава	23	»	100·0%
Разбојништва	6	»	75·0%
Синовања	1	»	100·0%
Тешких тел. повреда	9	»	100·0%
Паљевина	2	»	4·7%
Опасних крађа	39	»	35·7%
Злонамер. поништаја туђих ствари	1	»	12·5%

Највећи број **убистава** извршен је помоћу **ватреног оружја (10)**, затим помоћу **острог оруђа (2)** и **туџог (1)**.

Узроци њиховом извршењу леже: у међусобној свађи за **7** случајева, у **нужној одбрани** за **1**, у **користољубљу** за **1**, у **вршењу званичне дужности** за **1**, у **љубомори** за **1**. За **2** случаја узроци су **непознати**.

¹⁾ У месецу децембру 1910 г., дела ових је било:

1. Убистава	23
2. Детоубистава	2
3. Нехотич. убистава	5
4. Покушаја убистава	32
5. Разбојништва	7
6. Силовања	3
7. Тешких телесн. повреда	20
8. Паљевина	99
9. Опасних крађа	134
10. Злонамерни понист. туђих ствари	10

Посматрана према местима, изложена убиства извршена су по **1** у срезовима: посавском округа ваљевског, лепеничком, неготинском, ресавском, беличком, параћинском, пожаревачком, голубачком, подунавском, зајечарском, златиборском, моравичком и студеничком.

Нехотична убиства извршена су по **1** у срезовима: колубарском округа ваљевског, јасеничком округа крагујевачког, поречком, параћинском и јадранском.

Покушаји убистава извршени су: у срезу жичком **3**, у срезу гужанском **2**, у срезу мачванском **2** и по **1** у срезовима: грочанском, колубарском округа ваљевског, тамнавском, јабланичком, крагујевачком, неготинском, поречком, деспотовачком, темнићском, беличком, параћинском, нишавском, млавском, ариљском и у варошима: Ћуприји и Ужиду.

Сва ова дела извршена су већином у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена по **1** у срезовима: посавском округа београдског, крагујевачком (непронађено), беличком, подунавском, орашком, зајечарском, драгачевском и у вароши Београду (непронађено).

Једно **силовање** извршено је у срезу лужничком.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу моравичком **2** и по **1** у срезовима: лешковачком, крагујевачком, кључком, деспотовачком, нишавском, пожаревачком и добричком.

Паљевине су извршене: у срезу параћинском **5**, у срезу звишком **3**, у срезу посавском округа београдског **2**, у срезу тамнавском **2**, у срезу деспотовачком **2**, у срезу нишавском **2**, у срезу хомољском **2**, у срезу пожаревачком **2**, у срезу качерском **2**, у срезу зајечарском **2**, у срезу пожешком **2** и по **1** у срезовима: ваљевском, јабланичком, гужанском (пронађена), крагујевачком (пронађена), лепеничком, јасеничком округа крагујевачког, крајинском, брзопаланачком, поречком, копаоничком, ресавском, беличком, алексиначком, нишом, бањском, поцерском, млавском, таковском, бољевачком,

тимочком, добричком, црногорском и моравичком.

Вредност свих ових паљевина износи око **8.800** динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду **17** (2 пронађене), у срезу тамнавском **4**, у срезу посавском округа београдског **3** (1 пронађена) у срезу гужанском **3**, у срезу беличком **3** (2 пронађене), у срезу параћинском **3** (све пронађене), у срезу рађевском **3** (1 пронађена), у вароши Шапцу **3** (1 пронађена), у срезу подерском **3**, у срезу пожаревачком **3**, у срезу моравском округа пожаревачког **3**, у срезу качерском **3** (1 пронађена), у срезу зајечарском **3** (1 пронађена), у срезу жичком **3** (2 пронађене), у срезу грочанском **2** (обе пронађене), у срезу колубарском округа ваљевског **2** (1 пронађена), у срезу ваљевском **2** (обе пронађене), у срезу лешковачком **2** (1 пронађена), у срезу расинском **2** (1 пронађена), у срезу ражањском **2** (обе пронађене), у срезу копаоничком **2**, у срезу ресавском **2** (обе пронађене), у срезу алексиначком **2** (1 пронађена), у вароши Пироту **2** (1 пронађена), у срезу посавотамнавском **2** (обе пронађене), у срезу хомољском **2**, у срезу млавском **2**, у срезу заглавском **2** (1 пронађена), и по **1** у срезовима: пчињском, јабланичком (пронађена), лепеничком, неготинском, брзопаланачком, поречком (пронађена), трстеничком (пронађена), левачком (пронађена), лужничком (пронађена), јадранском (пронађена), мачванском, звишком (пронађена), подунавском, орашком, бољевачком, добричком, ариљском, рачанском, драгачевском, моравичком (пронађена), и у варошима: Крагујевцу (пронађена), Ћуприји, Нишу и Пожаревцу.

Вредност свих ових крађа износи око **10.500** динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу деспотовачком **2** и по **1** у срезовима: грочанском, гужанском, трстеничком, жупском, бањском и добричком (пронађен).

Вредност свих уништених ствари износи око **2.100** динара.

Поред изложених дела у току месеца децембра прошле године извршено је у

Србији и 15 самоубиства и то: у вароши Београду 4, у срезу крагујевачком 2 и по 1 у срезovima: посавском округа београдског, пољаначком, лепеничком, рачинском, деспотовачком, голубачком, зајечарском, жичком и у вароши Ваљеву. Сва ова самоубиства извршена су: ватреним оружјем 7, вешањем 5, дављењем у води 1, тровањем 1 и легањем под воз 1. Узроци њиховом извршењу леже: у рђавом домаћем животу за 3 случаја, у

дугој старости за 2, у страху од казне за 2, у љубави за 2, у грижи савести за 1, у душевном растројству за 1, и за четири случаја узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су: у вароши Београду 2 (оба тровање и рђаве материјалне прилике) и срезу рамском 1 (тровање, болест).

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У Ж И	Убиства	Детоубиства	Нехотична убиства	Покушаја убиства	Разбојиштва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевице	Опасне крађе	Знамерни поштијаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	—	1	1	—	—	2	5	1	1	—
2	„ ваљевски	1	—	1	2	—	—	—	3	8	—	1	—
3	„ врањски	—	—	—	1	—	—	1	1	4	—	1	—
4	„ крагујевачки	1	—	1	3	1	—	1	4	5	1	3	—
5	„ крајински	1	—	1	2	—	—	1	3	3	—	—	—
6	„ крушевачки	—	—	—	—	—	—	—	1	7	2	1	—
7	„ моравски	3	—	1	5	1	—	1	9	10	2	1	—
8	„ нишки	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1	—	—
9	„ пиротски	—	—	—	1	—	1	1	2	3	—	—	—
10	„ подрински	—	—	2	2	—	—	—	1	13	—	—	—
11	„ пожаревачки	2	—	—	1	—	—	1	8	12	—	1	1
12	„ руднички	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—
13	„ смедеревски	1	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—
14	„ тимочки	1	—	—	—	1	—	—	4	6	—	1	—
15	„ топлички	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—
16	„ ужички	1	—	—	2	—	—	—	3	2	—	—	—
17	„ чачански	2	—	—	3	1	—	2	1	5	—	1	—
18	Управа града Београда	—	—	—	—	1	—	—	—	17	—	4	2
Свега:		13	—	6	23	8	1	9	49	109	8	15	3

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 20. јануара 1912. године АБр. 117, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ИСТУПНА САМОВЛАШЋА

И ако је наш казни законик посветио нарочиту одредбу за сузбијање самовласних захвата државних, општинских, црквених, манастирских и приватних имања, ипак то није спречило да се не разграбе читаве имовине општинске, манастирске и црквене, па да чак и приватна лица буду лишена својине.

Ако бисмо потражили узроке, који су изазвали овако слабу заштиту својине, и ако је § 375. а у томе погледу јасан, онда не ћемо погрешити ако их нађемо кодико у немарности оних, који су били позвани да се старају о чувању својине, толико и у лабавости власти, које су се мало старале да насртљивце на туђу имовину одлучно одбију.

Ови су узроци, видимо, помогли, да од некадашњих огромних општинских утрина, прогона и шума, сада нема ни толико, да се подмире неотдугуне потребе

седа и општина за пашу стоке и огрев грађана.

То је, ваља да, и определило законодавца, те је, доносећи закон о шумама, покушао да спречи даље разграбљивање бар шумских земљишта, и поред казне, одређене у чл. 106. закона о шумама, повећао застарелост ових кривица чланом 109. од три месеца на пет година.

После овога, бар ова земљишта требала су бити поштеђена од даљих насртаја појединаца, али благодарећи и алкавости и незнању многих општинских и државних власти, ми имамо скоро исто стање као и пре.

Баш нам је ових дана долазио до руку акт једне од сеоских општина, из кога се види, да је она лишена знатног дела шумског земљишта, колико са свога незнања, толико и са непажње судије, који је њену пресуду поништио и ослободио кривце одговорности по основи застарелости.

Тамо се, на име, представља, како је општински суд казни двојицу за заузеће општинског шумског земљишта, наклањајући своју пресуду на § 375 а и чл. 109. закона о шумама.

По жалби осуђених, судија је поништио пресуду, јер је, вели, кривица застарела по § 396. кр. законика, не осврћући се на то, што је општински суд у пресуди истакао и чл. 109.

Ако би стање, изложено у акту општинског суда, било тачно представљено, онда се поступак разматрајућег судије не би могао бранити са законског гледишта.

Не би могао, јер као што смо напред рекли, кривице за захватање шумског земљишта не суде се више по § 375 а кр. закона, него с обзиром на чл. 90. 106. 109. и 126. закона о шумама, по овоме закону.

Према томе, кад је општински суд погрешно наслоњено своју пресуду на § 375. а кр. закона, али једновремено и на чл. 109. закона о шумама, онда је судија имао: или да поништи пресуду с формалне стране, што је погрешно наслоњено и на § 375. а, или да застарелост цени по чл. 109. закона о шумама, а никако по § 396. кр. закона.

Другчијим поступком он је ослободио кривце казне, а општински суд довео у тај незгодан положај, да сада тражи повраћај заузетог земљишта редовним грађанским спором.

Ако узмемо у обзир многобројност послова по првостепеним судовима, онда се може лако објаснити случајна погрешка судије по овој ствари, али је сам општински суд свакако за осуду, кад се његово часништво није постарало да пажљиво проучи бар оне законске одредбе, које говоре о заштити општинске имовине.

Јер да је то учињено у своје време, онда се у опште пресуда за шумско земљиште не би ни наклањала на § 375. а, и тиме стварала могућност, да друга власт превиди разлику о застарелости између шумског и обичног земљишта.

У интересу правилне примене закона и заштите општинских и осталих шума, износимо овај пример и понављамо: да се заузеће шумских земљишта не суди више по § 375 а него по § 106., 109. и 126. закона о шумама.

Дим. С. Калаџић.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ЕНГЛЕСКИ ДЕДЕКТИВИ

(ПО ВИВИЈАНУ ГРЕЈУ)

ПРЕВОД С РУСКОГ

ОТИСАК ПАЛЦА МУМИЈЕ

(СВРШЕТАК)

Кад Тронон заврши читање, по сали се разлеже громки глас једнодушног чуђења и дивљења слушаца. Историја је била тако ретка, и сваки је од њих хтео да каже о њој своје мишљење.

Кажите молим вас, да ли у листу стоји и слика отиска мумије, питаше Тронона један од младих агената тајне полиције.

Како не, како не, потврђиваше Тронон, предавајући новине ради уверења.

Он је, додавање Тронон, са свим обичајем, као да је узет у нашој регистратури. Наравно, да се само по себи разуме, да се код нас не може наћи такав исти отисак, који датира још из времена царевања Клеопатриног. Али, ако бисмо ми сада хтели код нас класифицирати овај отисак, ми бисмо га морали метути у кутију картона бр. 32.

Са овим речима Тронон мету на сто кутију бр. 32, скоро пуну дактилоскопских картона, и вадећи један од ових, он објашњаваше, како се у пракси узимају ови отисци.

Претурајући, тако, дактилограме, рука Трононова на један пут застане на једном картону, и он са ужасом задржа свој поглед на истом, јер на њему очигледно беше снимљен истоветни отисак са палца десне руке египатског врховног жреца тајног суда „Три Светитеља“, злосрећног Хамита.

* * *

Не сличност, него потпуна једнакост отиска, нађеног у регистратури лондонске полиције са оним отиском египатског Хамита, који је живео пре 2000 година, изазвала је читаву буру међу полицијским стручњацима.

Цео дактилоскопски систем заснован је на томе, што се облици папиларних линија не могу понављати код другог човека, у свима појединостима, нити бити истоветни, него сваки човек има свој одређени, једино њему својствени облик папиларних линија, који остаје непромењен од рођења до смрти.

Али где сада на лицу места случај, да се отисак палца, узет пре двадесет векова, поклапа, до најмањих ситница, са отиском узетим од једнога данашњег довова. Овај факат, несумњиво мора довести до коначног слома цео дактилоскопски систем, ма да је дактилоскопија до сада указала неоцењиве услуге кривичној истрази.

Тронон је хтео да изађе из коже. У почетку он није веровао својим рођеним очима, и зато је узео да он сам упореди ова два дактилограма. На његово велико жаљење он се уверио о несумњивој једнакости отисака ова два човека, раздвојена вековима, и он је гледао, како овај први случај у историји дактилоскопије руши цео систем, управо једну науку, као што ветар руши кућу од карата.

Отисак, који је нађен у кутији бр. 32, био је са руке иског Џозефа Фримена, који је 14. јуна 19.. године осуђен по ротним судом на 5 година робије (тако је гласио картон). Одиста је било да човек сиђе с ума, кад је годинама радио на овоме послу и веровао да је теорија о особености папиларних линија тачна и неоторима.

Мислите како хоћете, рекао је Тронон своје колеги Следу, који је већ био на гласу о кривичној полицији по својим способностима, али ја ћу се се умирити тек онда, кад ову ствар будем сам расветлио. Помислите шта ће бити са дактилоскопијом, ако овај случај продре у штампу пре, него што коначно буде расветљен. Тешко је у опште предвидети,

какве зле последице могу изаћи из овога за дактилоскопију.

— Почекајте, почекајте мало, прекиде га След; дајте сада мени овамо тај проклети отисак.

Тронон предаде отисак и са очекивањем је гледао на Следа, који се беше удубио у посматрање отиска.

— Хм, рече След, одмичући се на послетку од картона. Сећам се некако, да је неки Џозеф Фримен, добио ту скоро неко повеће некочекивано наследство; да не буде то баш онај исти Џозеф, који тек што је одржао петогодишњу робију?

— Да, то је тај исти, но шта хоћете тиме; чега има заједничког то са овим отиском?

— Како изгледа никаквог, али ипак га може бити.

— Ах След, рече Тронон, ви почињете да ми се подсмевате, али верујте, мени није до смећа!

— Мени тако исто драги пријатељу. Али зар мени није дозвољено да имам своје мишљење о овоме?!

— Драги пријатељу, ви се свакако шалите, а мене хладан зној пробија кад само помислим, да су се код два лица показала два једнака отиска. Зар неће отуда изаћи да кажемо „збогом“ једноме систему, који је такве огромне услуге чинио истрази.

— Умирите се пријатељу, мирно рече След. У мени се у истини појавила једна мисао. Дозволите ми да за сада ћутим о њој. Можда ће се она разбити о стварност као мехур сапуна, а можда ће... ко зна! Нека само ова тајна о истоветности палца не излази иза зидова ове собе. Вама је тешко Трононе, али поднесите стојички ову незгоду, кријући је од других. Ако ја не пропаднем са својом идејом, ја ћу вас задивити са једним интесантним случајем, какав се још није јавио у пракси кривичне полиције.

След снажно стеже руку своје пријатељу, и изађе из кабинета начелника дактилоскопског одељења. Одавде се он упути право у палату инспектора кривичне полиције, Вилсона, где се налазила архива са осуде пуштених лица.

— Чујете Вилсон, рече След, наредите да ми се ставе на расположење сва акта о осуди Џозефа Фримена.

После неколико минута, След је имао пред собом све потребне акте, и он пажљиво разгледаше сва документа. Судећи по фотографијама, које су биле у актима, Џозеф Фримен био је још доста млад човек, са округлим, добродушним лицем, не показујући никаквог опаког човека. На против, он је одавао тип једнога мирног грађанина, коме је сваки могао отворити врата свога дома, нарочито по симпатичном погледу његових плавих очију.

След је прегледао фотографије, прегледао сав рад и нешто журно уписивао у своју ручну књижицу. Између осталих забележака, под рубриком: „особени знаци“ он је забележио: уши Фримена биле су пробушене. За тим је он исписао неколико адреса, које је у актима нашао, па је онда прешао на последњи акт, где

је био придодат један исечак из новина „Tageszeitung“ од 8. септембра 19.. год. Чланак ових новина носио је наслов:

Наследство осуђеника

„Неки Џозеф Фримен, који тек што је изашао са робије, може се сада сматрати сретним човеком на свету. Чим је у прошлом месецу изашао с робије, извештен је од адвокатске канцеларије Браће Бура-у, да је добио наследство од 500 хиљада фуната стерлинга. Један његов рођак умро је у Канади, и како није оставио завештање, а Џозеф је, међутим, утврдио своје право наследства, то му је оно и признато.

„У разговору са нашим сарадником, гови милионар, са пуно среће и радости изјавио је, да он не мисли даље живети у Енглеској, где је, на своје жаљење, име његово стекло тако жалосну популарност. Ићи ће, рекао је, некуд у иностранство, где ће под новим именом почети нов живот на корисет својих ближњих, те да тако заглади своју несретну прошлост.

— Хм, Браћа Бура-у, прошапута След. Одлично, мени треба потрчати к њима овога часа, и за по сата он је био у канцеларији ових адвоката, познатих са своје огромне праксе по разним правним пословима.

Пошто се представио једном од поменутих браће, След рече: ја сам дошао овде да разберем нешто о Џозефу Фримену, који је, како ми се чини, ту скоро добио повеће наследство.

— Потпуно тачно, потврдио је Буро. — Онда ми кажите, молим вас, где сада живи ваш клијенат Џозеф.

— Мени је јако жао, рече Буро, што не могу задовољити вашу радозналост, јер ја не знам где сада живи Џозеф.

— Да ли ћете бити у могућности да ми кажете, да ли Џозеф у опште живи у Енглеској или не?

— И то не знам, рече Буро. Могу само толико да вам кажем, да Џозеф није у опште улазио ни у какве преговоре са нама, нити је тражио наш савет, шта ће радити са толиким парама. Он је био веома збуњен толиком сумом новаца и једва је чекао да прими наследство и да се за нас изгуби. Наравно, да нас није ни мало изненадио такав његов поступак, пошто нам је била позната његова прошлост.

— У каквом сте виду дали њему тај огроман капитал?

— Новац овај издат му је у три чека, упућена угледним банкама у Лондону, Паризу и Берлину, јер је тако тражио Џозеф.

— Тако, са осећањем задовољства истрже се узвик Следу. Значи да је лондонским банкама могао бити до сада пријављен само један чек.

— Не са свим тако. Сваки чек издат је на рок, и он је морао бити пријављен у току онога месеца, кад је утврђен рок.

Где сада, рече скоро погружен След. Брзим кораком свршена ствар.

— Ја стојим у уверењу, продужаваше Буро, да г. Фриман није дао никоме свој новац. Ма да је он имао пуно право ра-

сподлагања њиме, ипак је интересантно, да је он онемогућио сваки савет с наше стране и старао се да сав капитал узме у своје руке.

— По томе значи да је он узео сав капитал из банака, и да се сада не зна где је он.

— Са жалашћу признајемо да је тако. Са жалашћу, велим, јер је то огроман капитал, и да је он дат нама, ми бисмо дали и добру добит сопственику и лепу зараду нашој канцеларији. Овако од њега неће нико имати користи, и ко зна да он неће паћи на какву варалицу, која ће му све то дићи. Жалосно, врло жалосно, још један пут уздахну Буро.

— У осталом, смем ли вас запитати, по чему се ви тако интересујете за судбину Џозефа Фримена и његово наследство.

След не одговори одмах. Он се мало беше замислио, па онда са неким размаком рече адвокату: видите ли, код мене је једна сумња. Са личношћу Џозефа везана је једна тајна, која има важан значај у дактилоскопији. Овога тренутка ја вас не могу потанко посветити у ову ствар; могу вам рећи само толико, да је питање за које се тражи разјашњење, веома важно. Ако се сумња оправда, тада ће бити потпун тријумф.

— Ви претпостављате може бити што...

След нетренице гледаше право у очи адвоката, и не даде да он доврши питање, него му климањем главе даде знак одобравања.

— Ја не разумем само једно, многоуважени г. След, како...

Тајни инспектор приближи се самом уху адвоката, и стаде му нешто шапутати; и у колико му је више говорио, очи адвоката показиваху све веће и веће изненађење.

— Велики Боже! узвикну адвокат, када След беше завршио шапутање. Све је то слично приповетци... Нешто за дивљење и невероватно. Но истина, ви најбоље знате... Шта мислите предузимати одмах за овим?

Како је очигледно, да вашег клијента Фримена нећемо наћи, то нам не остаје ништа друго, него да се обратимо чувеној мумији г-на Данверса, која ће нам, ако Бог да, разјаснити шта нам треба.

После овога, След и Буро измењаше значајне погледе и један другом срдачно пружише руке.

* * *

Начелник брајтонске полиције седео је у својој канцеларији за гомилом текућих послова, кад к њему уђе ужурбаном његов секретар и јави, да је допутовао инспектор лондонске тајне полиције, г. След, и да жели говорити са њим о неком важном и хитном послу.

— Молим, молим, изволте само, говораше начелник, пошав и сам у сусрет г. Следу.

После обичних поздрава, ови полицијски радници повели су нов разговор, који се продужио читаво пола сата. За овим су обојица изашли из канцеларије, и било је приметно, да је начелник био знатно узбуђен.

Пре свега они се упутеше у крајевску улицу, у стан адвоката Херберта Фулертона, кога на срећу застадоше код куће.

Кад су След и начелник објаснили Херберту циљ свога доласка, он им рече: »ви мене, господо, доводите у врло незгодан положај својим захтевом, јер је мој клијент, предајући ми кључ од своје радње, ставио као први услов, да кључ од ове не дајем апсолутно никоме из својих руку«.

— Ми то, рече му След са извесном љубазношћу, и не тражимо од вас. Све што ми хоћемо, то је да присуствујете претресу, који ћемо ми извршити у његовој радњи, и у том случају кључ у опште неће излазити из ваших руку.

— Све је то лепо господо, али вам ја ипак не могу учинити по вољи, докле пре тога не извештим свога властодавца.

Он се налази у Паризу, и ја ћу му колико данас телеграфисати, и сутра ви можете сами непосредно преговарати са њим.

— Извините, г. Фулертоне, рече спокојно След, али ја вам морам са жаљењем нагласити, да се сваки онај, који омета истражну власт у њеним пословима, излаже знатној опасности.

— Није потребно чинити те напомене мени, опором нагласи Фулертон. Изволите вршити своју дужност, а оставите мене да вршим своју. Ја вам свакако не могу закратити да вршите претрес, кад већ ви налазите то као неопходно потребно, али свакако сматрам за потребно да вам нагласим, да и мој властодавац може оптужити вас за насртање на његова права.

— То се разуме само по себи, достојанствено одговори начелник брајтонске полиције. А сада, докле је још видно, ми морамо пожурити да прегледамо радњу Неиља Данверса.

Угушујући осећаје свога незадовољства, адвокат приђе својој каси, која беше у једном углу његовог кабинета, и пошто отвори тешка врата ове, он изнесе неколико свежња кључева, из којих издвоји један. Пошто онет затвори касу, он онда рече: »сада вам стојим на расположењу«.

— Сва тројица изађоше из куће, и упутеше се право радњи Неиља Данверса. Ишли су брзо, и сваки је био заузет својим мислима. Фулертон је био уверен, да је сва ова узбуна полиције узалудна, и помишљаше на свога богатог клијента, који је све ово могао бацити на терет њему, и отказати му даље послове. След је, пак, ишао готово сигурно, знајући да му предстоји тако важно откриће, о коме ће, за кратко време, говорити цела Енглеска.

— Дакле, ево нас на месту, рече адвокат, устављајући се пред једном незнатном радњом са скромном фирмом: »Антикварница Неиља Данверса«.

Касци беху спуштени, и радња је имала вид сиромаштва и напуштености. Докле је Фулертон отварао врата, След је имао времена да размотри унутрашњост радње. У осталом, она није представљала собом ништа особено - оштар

поглед инспектора полиције, одмах је уочио то.

Ушав сва тројица у радњу, они су пажљиво затворили врата за собом. Помоћу електричне лампе, коју је След увек имао уза се, он је нашао одмах кључ електричног осветљења и осветлио унутрашњост. По прањини, која је лежала по поду у густим слојевима одмах се видело, да у радњу одавно није нико улазио. Поред зидова и по средњим радње беху растурене разне порцуланске и друге скупocene ствари. Без обзира на то, што радња беше овако претрпана, След је одмах видео, да није овде оно, ради чега је он дошао. Оштар његов погледео задржао се одмах на малим вратима која су несумњиво водила у другу половину радње.

Одмах је тражио те је Фулертон отворио и ова врата, и сва тројица уђоше у собу, где су биле сложене разне крупније ствари. След лагано дахну, кад је у углу собе угледао један сандук, где он мишљаше да ће наћи мумију. И пре него што би Фулертон успео да учини ма каквава корак, След питрча сандуку, диже заклопац, извуче отуда један предмет увијен неким пеленама као кожа, и све то изнесе у осветљени део радње.

Уз припомоћ једне велике луне, След је свестране разгледао мумију, и кад је добро загледао и уши он се не могаше уздржати од гласног задовољства, јер је видео, да су уши мумије биле пробушене.

Он се још забављаше својим проналаском, кад сва тројица чуше да неко јако куца у спољна врата радње. Фулертон пође да отвори врата, и са страхом стукну натраг кад виде ко улази.

— Господин Данверс! једва је могао рећи Фулертон.

— Да, г. Данверс, са неком пакосћу понови човек, који беше ушао.

То беше снажан човек педесетих година, одевен врло богато али безукусно.

— Како ми изгледа ви нисте очекивали мене рече овај човек. Тако ви чувате имовину, која вам је поверена! Хвала Богу што ме је пуки случај довео овамо раније него што сам мислио доћи. Кажите ми, рече Фулертону, каква вас је ђаволска потреба довела овамо.

Даље речи застадоше у грлу Данверсу; по лицу му се разли смртно бледило, кад у углу собе примети Следа, који стајаше крај мумије.

— Шта ово значи? обрати се он Фулертону дрхтећим гласом; шта ће овде ови људи и ко су они?

— Инспектор лондонске тајне полиције, ако вам је угодно знати, одговори След и приђе му ближе. Ја вас хапсим због убиства, из користољубља, неког Џозефа Фармена, чије сте остатке ви претворили у мумију. Одмах вам скрећем пажњу, Неиље Данверсу, да ће се свака ваша изјава ставити на протокол, ради подношаја последном судији.

* * *

Дакле претпоставка Следова обистинила се. Благодарени његовој енергији и оштроумности, откривено је једно од најинтересантнијих убиства које је зад-

вило свет, и које нема свога такмаца у историји злочина.

Неиљ Данверс подлегао је искушењу и убио човека, који је имао при себи 500 хиљада фуната стерлинга, и случајно дошао у његову радњу.

Али он није долазио у ред оних обичних злочинаца, који своју жртву онлачкају на баце у воду а сами кидну преко границе. Не, он је извршио своје дело са јединственом хладнокрвношћу и искуством правога мајстора. Он је знао, да ће се тело убијеног, ако га ма где баци, наћи а пре а после и сазнати за злочин. Због тога се он решио, да убијенога претвори у мумију.

У положају искусног антиквара он је знао, да се тело може мумизирати кад се у његове крвне судове унесу извесни хемијски састојци.

За овим се код њега јавило питање: како ће он, до скоро бедни антиквар, који је једва хватао крај с крајем, објаснити тако нагло богатство, и том приликом измишљена је цела историја са духовним завештањем мумије.

Неиљ Данверс био је упознат са старинским јероглифима египатским, и по томе њему није било тешко да их стави на пергаменат. Исто тако њему није било тешко да направи и све остало, што је требало да представља мумију. Једно само он није знао, да је његова жртва, Џозеф Фримен, био раније осуђеник, јер у том случају он не би могао отиске његовог паца на печат мумије.

Као што обично бива са свима вештим злочинцима и Данверс је у својем делу вештине претерао, стављајући и отиске мумије, те тако припомогао да дактилоскопија трнумајује и потврди своју неопходност у криминалистици.

К.

ЧУДНОВАТИ ТРАГОВИ

ПРИЧА

Балдуина Гролера.

Било је то око шест часова изјутра, у суботу, једног лепог септембарског дана, када је собар пробудио Дагоберта из најлепшег јутарњег сна.

Андреја Грумбах, председник клуба индустријалаца, хитно је јавио, да му Дагоберт неодложно дође, јер се ствар тиче једног убиства. Дагоберт је скочио из постеље и похитао у купатило. Он никада није одустајао, од своје навике. Употребио је своје хладне тушеве, дао је да га слуга истрља, обавио је своја уобичајена гимнастичка вежбања, која није никада изостављао, па се онда уз припомоћ свога слуге журно обукао. За то време послати гласник, Грумбахов шофер Марије, саопштио је ближе о убиству.

Он је, још блед од страха и у неколико узбуђен услед махните вожње, испричао ово: Породица Грумбах налази се од пре неколико дана у замку Палтинг, на Дунаву, у близини старе нибелуншке вароши Пехларна. Замак припада великом поседништву Палтинг —

„Даље, даље!“ опомену га Дагоберт, јер је све то он сам много боље знао.

„Синоћ је“, продужио је гласник, „дошао у замак чувар шума Матија Дивалд, да као увек петком прими новац на име зараде за ловце и дрводеље, који се суботом исплаћују у шуми. Дивалд није стигао до шумарева куће. Тамо су га очекивали до 11 часова у вече. Тада су се кренули шумар и два момка, да га траже. Тек око пола три изјутра нашли су га на ивици шуме убијеног и онлачаног. Шумар је похитао у замак и пробудио господара“.

„Је ли и госпођа дознала што о томе?“ запитало је Дагоберт. Њега је обузимало мучно осећање при помисли, да се она морала излагати тако ужасним узбуђењима.

„Јесте, и она се одмах пробудила. Она је баш и умолила господара Грумбаха, да одмах дозове господина Дагоберта. Како се, пак, догодило убиство, наравно ја не знам, али ја мислим, да је ствар била овако: —“

Дагоберт ману руком, јер није хтео ништа чути. Од вајкада је било његово начело, да пре неке истраге не прима никаква саопштења из друге и треће руке.

„Кад сте ви пошли?“ упита он шофера.

„Тачно у четири часа, господине Дагоберте, а тачно у шест часова био сам овде“.

„Колико је остојање?“

„Деведесет шест километара“.

„За два часа — није рђаво терано! Наравно ми ћемо натраг брже ићи“.

„Али — господине Дагоберте!“

„Брже ћемо ићи! То се не захтева сувише од једног аутомобила, који има шесет коњских снага. Ја ћу држати сат и пазити на време. Пазите, Марије: за сваки минут испод два часа имате две круне награде; ако игде, то је у оваквим случајевима време новац!“

Марије је сам то увидео и они су приспели у замак Палтинг за 1 сат и 32 минута, те је тако Марије могао са задовољством примити своју поштено заслужену награду од 52 круне.

Госпођа Виолет, која је спазила Дагоберта у аутомобилу, похита са веранде низ степенице и најсрданије поздравиле верног домаћег пријатеља. Она је још била врло бледа и са свим растројена од страха. Дагобертово присуство умирило је. Сад је знала, да ће се бар предузети све сходне мере, те да се покаје ужасан злочин, који се догодио.

„Ја вас очекујем на доручак“, отпоче она. „Ми имамо за то управо још двадесет минута времена. У пола девет часова скупиће се овде у замку судска комисија, да се посаветује, па да онда предузме истрагу. Мој муж баш је отишао, да доведе комисију“.

Дагоберт пристаде да доручнује и то му је било баш добро дошло, јер код куће није имао времена да сврши тај посао.

Комисија, коју је водио домаћин, дође тачно на време. Грумбах представи господу, па се онда одмах прешло на саму ствар. Били су дошли: срески судија са општинским писаром, вршилац дужности

државног тужиоца, општински лекар Др. Рамсауер, старешина жандармске постаје Ламбахер и шумар. Вршилац дужности државног тужиоца није био чиновник, јер то није могао поднети мали срески суд. Ту дужност вршио је месни берберин. Ако се где машта десило, онда се он старао „за тачну примену закона“. У овоме случају због тежине самога злочина и иначе није био надлежан срески суд, већ окружни суд. Али државни тужилац и последни судија окружнога суда могли су приспети тек сутра дан, а за сада било је потребно само то, да се што потпунијим протоколом сам случај представи што је могућно јасније. Није се смело ништа пропустити, те да се на време утврде оне околности, које би макар колико допринеле расветлењу овог мрачног злочина.

Седница је трајала кратко време. Комисија се састала само зато, да сви чланови заједно изађу на место извршеног дела. Прво је требало извршити увиђај на лицу места и према резултату тога увиђаја саставити протокол. Међутим и дотле већ је било нешто урађено по овоме делу. Кад је шумар нашао леш, он је поставио два своја момка на извесном остојању као стражу, да не би нико пришао лешу или га шта више дирало, пре него би изашла комисија на лице места. Потом је пробудио среског судију и старешину жандармеријске станице, који су споразумно испослали у патролу два жандарма и двојицу оружаних чувара шума.

Сви присутни знали су већ, да је због овог случаја дошао један чувен дедектив и сви су ушито погледали на Дагоберта, да ли и он одобрава већ предузете мере.

„Дотле је све сасвим у реду“, одговори Дагоберт на немо питање. „Сад се морамо постарати, да што је могућно пре изађемо на место злочина. Сваки је минут скупоцен“.

Леш је лежао на путу четврт сата од замка. Грумбах упита, да ли да се иде пешице или колима. За сваки случај била су спремна два кола; али ако би се ишло пешице, могло би се успут штогод извидети. Дагоберт одлучи, да се иде колима. Истраживање ће се предузети тек пошто се изврши увиђај на лицу места.

Комисија се повезала у два екипажама. Госпођа Виолет и Дагоберт попеше се у аутомобил, којим је управљао Марије и који је ишао позади. Нису се возили ни два минута, кад госпођа Виолет нареди, да се зауставе кола. Она сиђе и баци милостињу у шешир једноме богаљастом просјаку, који је седео на ивици друма.

„То сте му могли и добацити, милостива“ рече Дагоберт, кад се она хтеде попети у кола.

„Не, Дагоберте, то не иде. Та погледајте га само. Шта би он радио, кад ја не бих погодила у шешир? Он се једва може мицати“.

Дагоберт погледа мало пажљивије. То је доиста био богаљ монструозан до ужаса. Велика гадна глава са знацима хидрокефалије, широка плећа и уладљиво ду-

www.zank.rs снажне руке, али одатле на доле најгрознија закржљавост; ноге као у дeтeта од четири године а притом још чудновато изврнуте и осакаћене. На сваки начин није се могло представити, како се тај створ креће.

„Напред, Марије!“ викну, Дагоберт, кад се госпођа Виолет попе у кола. „Ми морамо први приспети“.

У најкраћем року не само да је био накнађен изгубљен терен, већ су и остала кола далеко претигнута. Госпођа Виолет поново поведе реч о богаљу.

„То је једини просјак у нашој околини“, рече она, и као правдајући се додаде, „па и о њему ја бих се већ радо постарала, да не мора просити, али мени се увек чинило, као да би то била једна свирепост отргнути га од свога позива. Он тако седи на путу и гледа нешто од овог света. Он не може да се макне. Да ли би ваљало оставити га, да целог века седи у једној соби? А кад се показује на друму, опет му сваки удели понешто“.

(СВРШИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Деловођа општине Јелашничке, у срезу масуричком, пита:

„Пресудом Врањ. Првостепеног Суда од 30. марта 1907. год. Бр. 5771, осуђено је извесно лице из Стајковца, на затвор, и да плати учињену штету сечењем сеоске шуме села Сувојнице на месту званом „Дренова глава“ и „Жута Бара“ у 1860 динара.

Пресуда је после три дана постала извршном.

Осуђени је затвор издржао, па по томе и умро.

Полицијска власт тражи наплату штете по пресуди судској.

На како потписати сматра да је накнада штете застарела, то моли и уредништво да да своје мишљење о овој ствари, а потписаног буне нејасне одредбе закона из којих изводи застарелост и то на овај начин:

1. По чл. 110. зак. о шумама, право тражења накнаде штете застарела за три године учињене шумском кривицом, од дана кад је штета учињена.

2. По § 939. гр. зак. право на тражење штете, застариће за три године, од дана кад је оштећеном штета позната постала.

3. Преступна дела, у који род долазе и дела из чл. 111. зак. о шумама, застарелају за три године дана, од дана кад су учињена, или од последњег рада власти или суда § 74., 75. и 77. крив. зак. у вези чл. 109. закона о шумама.

4. Све пресуде донете по закону о шумама, застарелају за 2 године од дана извршности саме пресуде — чл. 109. последњи став зак. о шумама.

5. Одредба § 939. а гр. зак. не односи се на пресуде које су на извршењу, што је ово расправљено одлуком опште седн. Касационог Суда од 8. августа 1886. г. Бр. 2049.

Кад ове одредбе закона доведем у склад, ја мислим да је досуђена накнада штете селу Сувојници застарила зато, што је оштећеном селу позната штета била од дана изречноте пресуде у суду, па сеоски пуномоћник не употребивши право тражења за три године, изгубио је и сву штету, пошто му је то право застарило чл. 110. зак. о шумама. Пресуда суда и ако је јавна исправа ипак она не може се убрајати у исправе предвиђене у § 930. а грађ. зак. и одлуке Касационог Суда од 1886. г. Бр. 2049, зато што је она на извршењу, и најзад кад закон опрашта и саму кривицу по истеку од 2 године, ја мислим да за три године застарела и штета том кривицом причињена.

У листу уредништва до дагас није овакав случај објашњен, те стога ја чиним ово питање.

— На ово питање одговарамо:

Све законске одредбе, које су побројане у предњем питању, и то како оне из казниног законика, тако и оне из закона о шумама, говоре само о застарелости самога кривичног дела, или пресуде, ипак, наравно, у погледу саме кривице, или о застарелости права да се у опште подигне тужба за тражење накнаде штете, али нико не говоре о праву саме наплате већ досуђене накнаде штете по извршној судској пресуди, какав је овде случај.

Треба дакле, чинити разлику између онога акта, кад се први пут подиже тужба и тражи накнада штете, и онога акта, кад се по извршној пресуди тражи наплата штете.

То су са свим два одвојена појма, и ко њих правилно не уочи, он, наравно, мора изводити и погрешне закључке.

Према овоме, кад неко учини какву штету по закону о шумама, па га нико не тужи за три године, односно ако је иступ за годину дана, онда је застарила и кривица и само право на тражење да се на накнаду штете осуди.

Али, ако је он већ осуђен и на кривцу и на накнаду штете, па се по тој пресуди ништа не ради за две године, онда је пресуда у погледу изречне казне застарила, али у погледу досуђене накнаде не, јер ова застарела само тако, ако се за 24 године не наплати — § 930. грађ. закона, пошто поменута одлука Касације, говори о са свим другој ствари.

Према овоме, и у овом истакнутом случају село Сувојница није изгубило право на наплату досуђене накнаде штете, без обзира чак и на то, што је осуђени по извршности пресуде умро, само ако је он оставио какву имовину после своје смрти.

II

Суд општинске пољанске, актом својим Бр. 3543, пита:

„У овој општини упражњава дуђанску радњу, од пре неколико година, Бранко Ђорић трг. оvd. на коју је по закону о сеоским дуђанима плаћао дуђанску

аренду све до 1 јануара тек. год., као дана кад је ступио у живот закон о радњама. Од тога дана не ће да плати општини аренду, а кад га је суд о томе саслушао, он је на протоколу изјавио „да је од 1 јула тек. год. а према чл. 1, 2, 23 и 164 зак. о радњама, закон о сеоским дуђанима престао важити, позивајући се и на распис госп. Министра Унутрашњих Дела од 30 августа тек. год. Бр. 14792.

Да не би суд пропустио урадити што му дужноот налаже, и да не уради оно што је противно закону о сеоским дуђанима и закону о радњама, то као претплатник Полицијског Гласника моли уредништво да одговори на следеће:

1. Да ли је изјава Ђорића умесна или није?

2. Ако није, онда по чему се то да закључити?

Моли се уредништво да по могућству са одговором похита“.

— На ово питање одговарамо:

Нека општински суд упути свога деловођу, да прочита одговор на питање општине пребрешке, дат у бр. 28. овога листа за прошлу годину, па ће видети шта мисли уредништво о томе: да ли су сеоски дуђани укинута законом о радњама или не.

Тамо ће, даље, видети, шта суд треба да ради са дуђанцијом, који неће да плати дуђанску аренду.

Како се суд позива и на распис г. Министра Унутрашњих Дела од 20. августа пр. год. ПМ 14792, то му се одговара, да деловођа треба да прочита и тај распис, па ће видети: да он не говори о томе: да ли су сеоски дуђани укинута или не, него о томе, ко не може крчмити шиће а ко, пак, и у којој мери може.

И овом приликом уредништво понавља, да општински часници треба редовно да прате шта у листу излази, па неће досађивати са излишним питањима.

III

На питање суда општине каленићке Бр. 16, одговара му се, да је о примени т. 333., 339. и 370. таксене тарифе закона о таксама, писано и у прошлој и у овој години толико, да су те законске одредбе објашњене до ситница.

Ако се ово није хтело прочитати у своје време, или се прочитало па се ипак не разуме, ту уредништво новим објашњењима не би ништа могло помоћи, па их зато геће ни да даје.

IV

Суду општине горњо-трешњевичке, па акт његов Бр. 923, одговара се, да ће одговор на своје питање наћи у данашњем броју, у чланку „Иступна Самовлашћа“.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

За расходовање права и потраживања у сеоским општинама преко 200 дин. надлежан је општински збор.

Збор општине д..... на дан 18. новембра 1911. год. донео је одлуку о расхо-

довању 200 дин. дуга, што се по дневнику касе води као потраживање од Радована Д., из Ц..., бив. рачунополагача касе суда дотичне општине у 1899 год., пошто је општина од овог тражења као недоказаног одбијена судом.

Државни Савет расмотрио је како одлуку тако и акта која се на њу односе, па ју је, на основу чл. 33. зак. о општинама, одобрио.

Одлука од 14. децембра 1911. г. № 11526.¹⁾

¹⁾ По нашем мишљењу, Државни Савет није био намежан да ову одлуку расматра и одобрава. По чл. 86. тач. 13. зак. о општ., општински одбор решава да се могу *продати* или *трамити* општинске покретне ствари у вредности до 200 дин. по сеоским општинама (а ту долази и ова општина д...), а решење одбора о отуђењу или трамиту поменуте општинске имовине важи кад га одобри Државни Савет. Овде није тај случај, јер није у питању *продаја* или *трамита* какве покретне општинске ствари. По IV одељ. наведеног чл. 86. тач. 13. „*Расходовање* (буџетом предвиђених прихода), општинских права и потраживања, као и поклона општинске имовине ма које вредности, не може у опште бити предмет одборне одлуке“. Из овога следеће, да о расходовању свега овога може само и једино одлучивати општински збор.

Али по чл. 33. тач. 3. зак. о општ., општински збор „*решава о отуђењу непокретног општинског имања, права и потраживања, као и поклона ма од колике вредности...*“ као и о отуђењу покретног имања, права, поклона и потраживања у сеоским општинама *преко 200 дин.*“ Из овога се види, да законодавац засебно предвиђа отуђење непокрет. општинског имања, права поклона и потраживања без обзира на вредност а засебно отуђење покретног имања, права, поклона и пожртвовања ако је вредност ових *преко 200 дин.* (Ово је разликовање на покретна и непокретна права иначе у основи нетачно, јер појам покретности и непокретности може се односити само на оно, што у простору *de facto* постоји — дакле само на телесне ствари, а не и права, која се сматрају као нетелесне ствари. Ну наш грађ. законик раширио је ову деобу и на права: § 190. „*Права се сматрају као покретне ствари, ван ако нису са непокретним добром склопчана*“).

По II одељ. тач. 9. чл. 33. зак. о општинама „*решење збора о отуђењу непокретног имања, права, потраживања и поклона...* важи кад га одобри Државни Савет“. Овај законски пропис, дакле, предвиђа надлежност Државног Савета да расматра и одобрава одлуке општ. збора *само о отуђењу непокретног имања, одн. потраживања*. У овом случају ни из чега се не види, да је ово општинско потраживање било склопчано са непокретним добром, те да би дошао под I ал. тач. 3. чл. 33., одн. да би за одобрење одлуке општ. збора о отуђењу истога, по II одељ. тач. 9. чл. 33. зак. о општинама, био надлежан Државни Савет. Напротив, види се, да оно потиче из неправилне радње бив. рачунополагача општ. касе, као засебно тражење право, и долази под II ал. тач. 3. чл. 33. зак. о општ., а за одобрење одлуке општ. збора о отуђењу таквог права, гесп. потраживања, Државни Савет није надлежан.

Ми напред рекосмо, да општ. одбор, по тач. 13. чл. 86. зак. о општ., може *решавати само о продаји или трамиту општ. покретне ствари до 200 дин. у сеоским општинама*, а да о расходовању општинских права и потраживања као и поклона ма које вредности *не може решавати*. Како пак општ. збор, по тач. 3. чл. 33 може решавати о отуђењу покретног имања, права, поклона и потраживања у сеоским општинама *тек преко 200 дин.*, то излази, да о отуђењу, гесп. расходовању, права и потраживања до 200 дин. у сеоским општинама *не решава нико!* — Ну и кад би се узело, да о томе на основу чл. 86. тач. 21. зак. о општинама може решавати општин. одбор (ма да ми држимо, да он о томе, супрот изричној законској забрани, не може решавати), онда Државни Савет, у овом случају, није могао одобравати одлуку збора, јер је овај за доношење одлуке о овој ствари био ненадежан, већ је био дужан ову одлуку поништити и наредити, да о томе донесе одлуку општ. одбор, чија би тек одлука могла бити предмет његовог расматрања и одобрења (в. одлуку III одсека Државног Савета од 16. новембра 1911. године № 10523).

Општинска примања и потраживања могу се расходовати тек пошто се предузму средства за обезбеду и наплату истих, па се тим начином утврди или њихова неважност или немогућност наплате.

Збор општине б... на дан 13. новембра 1911. год. донео је одлуку, да се примање општинско по 94 облигација у вредности 7816-29 дин. и интересом у 7790-86 дин., расходује као сумњиво општинско потраживање.

Надзорна власт, спроводећи ову одлуку Државном Савету, дала је мишљење, да би је требало одобрити, пошто општина на ову пропаљу вересију плаћа порез, а за толике године није могла ништа наплатити.

Државни Савет расмотрио је како одлуку, тако и акта овог предмета, па је нашао, да се ова одлука не може одобрити, с тога, што нема никаквих оправданих разлога за отуђење овог општинског примања, а у толико пре, што се из послатих аката не види, да је општина предузимала какве кораке ради обезбеђења овог свог пожртвовања. С тога је, на основу чл. 33. зак. о општинама, решно, да се одлука не одобри.

Одлука од 14. децембра 1911. године № 11525.¹⁾

За отуђење општинског покретног имања и расходовање општинских права, потраживања и поклона у сеоским општинама до 200 динара надлежан је општински одбор, а не збор.

Никола Ш., из Н... упутио је молбу одбору општине н..., и молио да му се дућанска аренда наплати само за три месеца, а не за целу годину, пошто је дућан држао само од 1. јануара до 5. априла 1911. год.

Одбор општински, на основу чл. 86. тач. 13. и 21. зак. о општинама, донео је одлуку 9. октобра 1911. год., да се од жалитеља дућанска аренда наплати само за 6 месеца, колико је с дућаном и радио, а да му се остатак у 75 дин. опрости и расходује.

Надзорна власт решењем од 24. октобра 1910. г. № 11453 задржала је од извршења ову одборску одлуку из ових разлога:

1.) што општински одбор о овом ослобођењу одн. расходовању општ. прихода није могао ни одлучивати према тач. 13. чл. 86. зак. о општинама; и

2.) што је ово питање требало да реши општински збор и ту одлуку зборску да одобри Државни Савет — тач. 3. чл. 33. закона о општинама.

По изјављеној жалби, III одсек Државног Савета нашао је, да решење надзорне власти не одговара закону из ових разлога:

Стоји то, да по последњем одељку тач. 13. чл. 86. зак. о општинама расходовање буџетом предвиђених прихода општинских, права и потраживања, као и

¹⁾ Види нашу примедбу на одлуку од 14. децембра 1911. год. № 11526, која и за овај случај вреди.

поклона општинске имовине ма које вредности, не може у опште бити предмет одборске одлуке; али стоји и то, да по тач. 3. чл. 33. зак. о општинама, збор општински решава о отуђењу покретног општинског имања, права, поклона и потраживања у сеоским општинама *преко 200 дин.*, — према чему излазило би, да би овај предмет остао нерешен, јер га према поменутим законским одредбама не би могао решити ни одбор ни збор општински. С тога је одбор општински правилно поступио, кад је овај предмет расправио према тач. 21. чл. 86. закона о општинама.

С тога је на основу чл. 170. закона о општинама решно, да се решење надзорне власти поништи.

Одлука од 16. новембра 1911. године. № 10523.

Један случај неодобрења одлуке општинског збора о отуђењу извесног броја дрвета из општинске шуме услед тога, што би ова сеча неповољно утицала на климатске прилике дотичног места.

Збор општине К... на дан 21. августа 1911. год. донео је одлуку, да се из општинске шуме продају 13500 комада граничевих и церових дрвета, и новац одатле добивени употреби на извршење општинских радова.

Шумарско одељење Министарства Народне Привреде у акту од 5. октобра 1911. год. ШБр. 20636, дало је мишљење: да ово отуђење не би требало одобрити са разлога, што је општина к... још раније поступила према чл. 63. зак. о шумама, т. ј. извршила премер своје шуме и средством стручних лица склопила привредни план за исти, који је план и Министарство одобрило. Како се садаше тражење сече ове шуме из основа које са одредбама овог потврђеног привредног плана, то се ова сеча ни у ком случају не може одобрити.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити не само с тога, што се из извештаја шумарског одељења Министарства Народне Привреде од 5. октобра 1911. год. ШБр. 20636 види, да се сеча ове шуме противи утврђеном привредном плану за експлоатацију исте шуме, него и зато, што би ова сеча, према извештају окружне шумске управе у К... од 29. октобра 1911. год. № 1464, неповољно утицала на климатске прилике К....

С тога је на основу чл. 33. зак. о општинама, решно, да се ова одлука не одобри.

Одлука од 15. новембра 1911. године № 10476.

Сечом и продајом општинске шуме не могу се подмиривати редовни издаци, у недовољној мери унесени у општински буџет.

Збор сељана села К... на дан 30. октобра 1911. год. донео је одлуку, да се из шуме села К... продају 80 комада растових дрвета јавном лицитацијом, и отуда добијени новац употреби на довршење грађевине сеоске, као и на подмирење

кашних полицијских расхода, предвиђених буџетом за текућу годину.

Државни Савет нашао је, да се ова одлука не може одобрити с тога, што се сечом шуме не могу подмиривати редовни издаци, унесени у буџет, а у толико мање, што се претходно није тражило одобрење Државног Савета за сечу исте шуме.

Сем тога, овом се отуђењу противи пропис чл. 128. закона о општинама, који не предвиђа у општинске приходе и продају општинске шуме.

С тога је, на основу чл. 33. зак. о општинама, решио, да се ова одлука не одобри.

Одлука од 5. јануара 1912. године № 12077/911. год.

Јос. Н. Ст.

Одлука опште седнице Касаационог Суда од 17. јануара 1912. г. № 685.

Првостеп. пиротском суду био је оптужен Ђ. Ј. за то, што је 14. јуна 1909. год. обио катанац на општинском обору и из њега на самовластан начин испустио једнога свога вола, кога је пољски чувар ухватио у штети и у обор затворио, и тиме учинио кривично казниму по § 195. кривичног законика.

Оптужени је признао да је ово учинио, али се бранио да није ничим утврђена штета, те да би чувар поља имао права да вола тера у обор, а поред тога чувар није на своју дужност заклет.

Првостепени је суд нашао, да у радњи оптуженога нема никаквог кривичног дела, па ни самовлашћа, због тога, што је извешћем суда општинског № 2428, утврђено да чувар поља Ј. А., који је вола оптуженога у обор отерао и затворио, наводећи да га је у штети ухватио, на своју дужност тада није био заклет, а ислеђењем нити ничим другим није утврђено, да је во оптуженога одиста био у штети, и за то је оптуженога решењем својим од 17. јануара 1911. № 1041, на основу § 250. а. кри. в. суд. пост. отпустио испод суђења.

По жалби државног тужиоца, Касаациони Суд, примедбама својим од 12. марта 1911. № 3388, у I. одељењу поништио је помен. решење пиротског суда а са разлога :

»Погрешно суд налази, да је на питање о постојању представљеног дела од утицаја то, да ли је пољски чувар, који је затворио вола оптуженог Ђ. тврдећи да га је у штети ухватио, био заклет на своју дужност или није.

Овде није случај расправе о кривичној или грађанској одговорности оптуженога за штету коју је његова стока причинила, да би се у смислу чл. 15. закона о чувању пољског имања могло дискутовати о важности представке незаклетог пољског чувара у том погледу, већ је овде у питању, да ли у радњи оптуженога што је самовласно свога вола пустио из притвора, у који га је чувар затворио, тврдећи да је у штети ухваћен, има са-

мовласног намирења, кажњивог по § 195. кривичног законика.

Како је по овоме законском пропису кажњиво и самовласно прибављање несумњивог права од стране појединаца, то баш под претпоставком, да во оптуженога и није нанео штету како се од стране пољскога чувара представља, оптужени није смео и могао свога вола самовласно ослобођавати и узимати из обора, у који је затворен, већ је био дужан да своје право тражи и брани законитим путем, према чему све ово не може послужити као разлог за некажњивост поменуто његове радње.

Првостепени пиротски суд није усвојио ове примедбе Касаационог Суда, већ је дао следеће противразлоге :

»Ислеђењем овога дела утврђено је, да је Ј. А. представљајући чувара поља општине костурске, ухватио и у сеоски обор затворио стоку оптуженога. тврдећи да ју је нашао у штети на по дужности и затворио је у сеоски обор.

Да би се извесно лице могло сматрати као чувар поља извесне општине, а да би као такав имао права нађену стоку у штети отерати и затворити у сеоски обор, неопходно је потребно да чувар поља буде заклет на своју дужност према закону о чувању пољског имања.

Све дотле, док чувар поља није заклет на своју дужност, он се не може сматрати као чувар поља, већ обичан грађанин своје општине.

Како закон о чувању пољског имања даје права само оштећеноме и заклетом чувару поља да нађену стоку у штети могу отерати и затворити у сеоски обор, а међутим другим приватним, лицима то не дозвољава, онда и незаконити чувар поља Ј. А. није могао ни смео стоку оптуженикову терати и затварати у сеоски обор, а ако је то већ урадио, онда је његова радња незаконита, којој се сваки грађанин има права да одупре. Нарочито ово важи за овај конкретни случај, јер сем голог тврђења назви чувара поља Ј. А. нема ничега другог што би утврђивало да је стока оптуженикова занста нађена у штети и да ју је он због тога отерао и у сеоски обор затворио.

Према овоме, оваква радња назви чувара поља саображава се радњи приватног човека, који би ма из каквих побуда ухватио макар чију стоку, па отерао и затворио у сеоски обор само да дотичном сопственику стоке напакости, — а сопственик стоке, који, као и оптужени иде и ослобађа своју стоку од гладовања, не чини никакву самовласну и недозвољену радњу због свога права, већ се у истини служи дозвољеном одбраном од противправног напада на његову имаовину. Том дозвољеном одбраном ради спаса своје стоке, да му гладна у сеоском обору не скапава — послужио је се и оптужени те и по том основу овде не може стајати представљено дело из § 195. кривичног законика.

Касаациони Суд, у својој општој седници од 17. јануара 1912. године, усвојио је

примедбе свога I. одељења, а противразлоге првостеп. пиротског суда је одобрио.

М. Л. Р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Павле Тадић, бивши писар општине ваљевске, одговара за утају, али му се не зна место борављења.

Он је стар око 48 година, а ближи његов опис непознат је.

Акт начелства округа ваљевског Бр. 16301.

Ранко Живановић, из Шетоње, и **Јован Д. Јанковић**, из Кобиља, осуђени на робију први са 17, а други са 15 година, за убиство, обила су апсану првостепеног петровачког суда и побегли.

Ранко је стар 21 годину, средњег раста, црномањаст, сувоњав, очију црних, брија се, без нарочитих белега.

Јован је стар 24 године, средњег раста, црномањаст, дежмењаст, без нарочитих белега, а при говору мало муца. Обојица су у сукненом оделу.

Депеша начелника среза млавског Бр. 1058.

Жика - Живојин Вранковић, ћурчија из Свилајинца, сада агент Пфафових шивањих машина, побегао је да не одговара за дело из § 191. кр. закона.

Он је стар 35—40 година. Ближи опис непознат.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 2048.

Миленко Ђурђевић, келнер, родом из Мајдева у срезу таковском, који одговара за опасну крађу, побегао је из притвора начелства ваљевског.

Он је стар до 30 година, повисок, црномањаст, велике косе, браду брија. Од одела има: капут жућкасто-зелен, на глави шубара, и носи ланац без сата.

Депеша начелства округа ваљевског Бр. 798.

Живан Вунчетић, аустро-угарски војни бегунац, покрао је свога газду и однео му: 1 прстен са три мала, зелена камена, 1 златну бурму, цепни никлени сат са три капка, ланац и 10 динара у новцу. Он је стар 22 године, висок, смеђ, носав, нема један предњи зуб.

Депеша начелника среза беличког Бр. 1162.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их уште властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Анка, жена **Веселина Николића**, из Раче, одбегла је од мужа и одвела собом женско дете, старо 11—12 година.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 1796.